

33„Poslyšte jiné podobenství: Byl jeden člověk, hospodář, který vysadil vinici, obehnal ji zdí, vykopal v ní lis a vystavěl věž; pak ji pronajal vinařům a odcestoval. 34Když se přiblížil čas úrody, poslal své otroky k vinařům, aby převzali jeho úrodu. 35Ale vinaři jeho otroky chytili, jednoho zbili, druhého zabili, dalšího ukamenovali. 36Znovu poslal jiné otroky, bylo jich ještě více než těch prvních, ale učinili jim totéž. 37Naposled k nim poslal svého syna a řekl: „Zastydí se před mým synem.“ 38 Když však vinaři uviděli syna, řekli si: „To je dědic. Pojd'te, zabijme ho a zmocněme se jeho dědictví!“ 39I chytili ho, vyhodili ven z vinice a zabili. 40Když tedy přijde pán vinice, co učiní oněm vinařům?“ 41 Řekli mu: „Ty zlé zle zahubíš a vinici pronajme jiným vinařům, kteří mu budou úrodu odevzdávat v určených časech.“ 42Ježíš jim řekl: „Copak jste nikdy nečetli v Písmech: „Kámen, který stavitelé po prozkoumání zavrhl, se stal hlavou úhlu. Od Pána se to stalo a je to podivuhodné v našich očích.“ 43Proto vám pravím, že vám bude Boží království odňato a bude dáno národu, který přináší jeho úrodu. 44Kdo padne na ten kámen, roztříští se, a na koho padne, toho rozdrtí.“ 45 Když velekněží a farizeové uslyšeli tato jeho podobenství, poznali, že mluví o nich. 46Chtěli se ho zmocnit, ale báli se zástupů, protože ty ho měly za proroka.

Prosím vás, máte někdo doma vinohrad? Nebo aspoň 2-3 keře vína na zahradě? A už jste ochutnali letošní plody? Sladké kulaté hrozny? A nebo si aspoň koupili burčák. Ten prodávali všude kolem už celé září.

Pro nás, co vinohrad nemáme, je podzim dobou ochutnávání výsledků práce druhých. I když ochutnává se jen víno, burčák se nekoštuje, ale pije proudem.

Pro ty z nás, co mají pár keřů vína, nebo se starají o celý vinohrad, je podzim jen dílčí částí celého jejich roku a nejspíš je z té otázky hned začnou bolet ruce:

v lednu ořezat staré dřevo, nechat jen dva tažné výhony.

V únoru ořezané proutí shrabat a spálit.

V březnu napnout dráty a přivázat k nim výhony. Kypřit a hnojit půdu.

V dubnu odstranit nežádoucí letorosty, aby keř zbytečně nevysilovaly.

V květnu zastrkat výhony mezi dvoudrát.

V červnu vylamovat zálistky, boční výhonky.

V červenci osečkovat a zarovnat keř, aby síla šla do hroznů, a ne do listů.

V srpnu odlišťovat, aby slunce svítilo přímo na hrozny a vítr je ovíval.

V září sběr. Kvasí mošt, je burčák.

V říjnu stáčení vína.

V listopadu čištění mladého vína. Keře přihrnout zeminou proti mrazu.

V prosinci sledovat stav zrání vína.

Prosím vás, je ještě někdo, kdo by se chtěl starat o vinohrad? A myslíte, že se ti pachtýři, nájemci, v textu dnešního evangelia starali o pronajatý vinohrad? Takto starali?

Posluchači Ježíšova podobenství byli farizeové a velekněží. Náboženská a intelektuální elita tehdejší doby. A fundovaní znalci biblických textů. Někteří možná i vinohrad vlastnili. Když slyšeli to podobenství, jejich první myšlenkou ale nebyla celoroční dřina. Spíše je hned napadla slova proroka Izajáše. Prorok tam v 5. kapitole přirovnává lid Izrael k vinici. Ježíš Izajáše cituje: vysadil vinici, obehnal ji plotem, vykopal lis, vystavěl věž. Prostor byl

ohraňován a chráněn. Zázemí připraveno pro tvorbu užitku. Věž byla strážní, obytný a skladovací prostor. Boží lid je vinice. A Hospodin je vinařem. Zároveň mohl farizee napadnout text Písni písní. Vinici měl Šalamoun, v Baal-Harmonu, a tu vinici pronajal vinařům. Aby každý za její ovoce donesl tisíc šekelů stříbra.

Prosím Vás, chtěl byste si někdo vinohrad pořídit?

Koupit pole, obehnat ho plotem, vysadit keře, vystavět zázemí, třeba sklep ke skladování a nadzemní část s lisem? Tedy to, co udělal ten člověk, hospodář, v dnešním evangeliu?

A víte, jak dlouho to trvalo? Stavba jistě pár měsíců. Ale réva? Dva roky roste. Poupata se odštipují. Úroda je nulová a pokud je nějaká, je dle Tóry neobřezaná, orlah. Plody čtvrtého roku náleží Hospodinu. Až pátý a další rok lze ovoce sbírat a jíst. V 3. knize Mojžíšově 19 je to přesně popsáno.

Hospodář z dnešního podobenství měl obrovskou trpělivost. Byznysově řečeno, investiční horizont tohoto hospodáře byl pět let. Vložil do vinice velký kapitál. Dlouho čekal. A nebyla to drobná rolnická vinice s pár keři kolem domu. Podle toho vybavení s lisem, věží a zdí šlo o velkostatkářskou vinici. S mnoha tisíci keři. Je to velkolepý a dobře vybavený podnik. Hospodář se tak po těch letech mohl po právu těšit na úrodu, na tu sladkou a opojnou úrodu. Není to chladný investor. Vždyť komu by šlo jen o zisk, neriskoval by pro tu vinici život vlastního syna. Tomu člověku na té vinici bytostně záleželo.

A teď si všimněme jednoho detailu: prorok Izajáš píše o vinici, která dala špatnou úrodu, trpké hrozny. V dnešním podobenství se ale vůbec neříká, že by na vinici nějaká úroda byla. Evangelista o tom mlčí.

Možná se na tu celoroční práci ti hoši prostě vykašlali.

Protože plod země bez lidské práce nedá sladké hrozny. Zdivočí v neprostupné liánovité keře s malými, trpkými kuličkami. Plod země prostě potřebuje lidskou práci.

Počkat, plod země a lidské práce... To jsme už někde slyšeli. Nebo ne?

Tato vinice úrodu neměla. Náboženská elita tehdejší doby plodila - z Ježíšova pohledu - jen zelené listí, pnoucí se keře, navenek zelený sad, ve skutečnosti jen zarostlé pole.

Elitním písmoznalcům tehdejší doby Ježíš vytýká špatný přístup ke svěřenému dědictví. Místo péče o svěřené bohatství jsou z vlastní neschopnosti agresivní. Kují pikle, snaží se ho léčkou vlákat do pasti.

Pokud nic nemáš a máš odevzdat účty, zaútočíš na toho, kdo po tobě požaduje výsledky. Tedy agrese pachtýřů, mlácení a kamenování poslů, vražda dědice. Agrese, co zřejmě pramenila z prázdných skladů. Došlo na zúčtování výnosu, měla se chystat přeprava amfor s moštem. Nic neměli. Pod správou těchto vinařů vinice nic nepřinesla.

Raná křesťanská obec, pro kterou Matouš toto evangelium psal, slyšela Ježíšovo, „vám bude boží království odňato a bude dáno lidu, který úrodu přinese...“ (Luther překládá: bude dáno pohanům), jak to asi vnímali? Možná si řekli, aha, my jsme ti, komu je teď vinice svěřena nově.

Prosím Vás, je zde někdo, kdo by chtěl mít na starosti vinici Božího království?

No jak někdo. Všichni. Všichni máme toto dědictví na starosti. Ježíšovo podobenství zaznělo v Jeruzalémském chrámu farizeům. Ale dnes je to text pro nás. Pro křesťany a křesťanky dneška. Máme své dědictví. Udržujeme ploty, opravujeme věže, rekonstruujeme budovy, ale zbývá síla na samotnou úrodu?

slam

co poslové našli?
amfory prázdné
lis suchý
hrozny zaschlé
keře neostříhané
staré dřevo nespálené
půdu ztvrdlou, neokopanou

a reakce nájemců?
posly zajali
jiné zmlátili
další kamenovali
syna zabili

a kde jsme my?
jako intelektuální elita
a písmo znalci dnešní doby
možná jen generujeme popsané listy
vrstvíme stohy papírů s věděním
hromadíme akademické výklady
a aktualizujeme řády
možná ale na plody nezbývá čas
lásky k bližnímu je málo
usilovat o spravedlnost je těžké
společenská aktivita zřídka
a sladké opojné plody?
kalich je až příliš často prázdný

Ale budova, řád, teologie, tradice, nejsou cílem, to vše má umožnit úrodu a plnými doušky ji ochutnat.

A ano, podobně jako ti nájemníci, jsme i my toho dostali mnoho. Bůh nám nedal jen plot – tedy řád Desatera, který nás chrání. Dal nám i věž – prostor pro modlitbu a vnitřní klid, abychom neztratili nadhled. A vysekal na vinici i lis – schopnost přijímat zkoušky a proměňovat naše každodenní úsilí v duchovní dar pro druhé.

Prosím Vás, jak se Vy staráte o svůj svěřený vinohrad?

Hospodář dnešního evangelia je podobný Hospodinu. Jen s tím rozdílem, že Bůh neodešel pryč, do ciziny nebo města. Jak to dělali tehdejší helenističtí a židovští investoři. Dnešní text je prostě podobenství. Bůh, který svět stvořil a vším potřebným vybavil, a odešel, není bohem židů a křesťanů. Bůh, který by nás zde nechal na pospas osudu, není Bohem naší víry.

Ale také to tak někdy máte? Ve svém duchovním životě? Jako by Bůh byl někde pryč? Odjetý na dlouhé dovolené. Jako by neslyšel, nepohladil, neutěšil.

Jak to tedy je?

Náš Bůh, připravil vinici. Má sytit a občerstvovat nás i všechny kolemjdoucí. Sám Hospodin to učinil a v našich očích je to div. Zázrak. A domov svobodných lidí. Jak jsme slyšeli v úvodu k prvnímu čtení. Domov lidí vyvedených z otroctví.

Toto podobenství říká Ježíš v Jeruzalémském chrámě, v impozantní Herodovské stavbě, kterou všichni obdivují. Ale nemluví o kamenném chrámu. Mluví o vinici. O něčem, co roste, co potřebuje celoroční péči, co přináší plody. Chrám jen stojí. Vinice roste, nese, nebo zarůstá.

Možná tu dnes sedíme a říkáme si: „Pane, já se fakt snažím. Okopávám, stříhám, hnojím, ale ty hrozny jsou pořád nějaké scvrklé a trpké a síly docházejí. Mám strach z toho vyúčtování.“

A právě zde přichází na scénu tajemství uhelného kamene. On není jen soudcem. Je základním kamenem stavby. Kámen uhelný. Na něj lze padnout. Do něho narazit. Lze o něj rozbít představy o své dokonalosti. Místo agrese přiznat prázdné sklady a rozbít své ego. Ten uhelný kámen není dekorací tohoto podniku. Lze na něm i stát.

On byl zavržen, rozbit, zničen a zabit. Ale stal se skálou. Mou i tvou. Naší.

Neposílá jen další a další posly s výzvami k úhradě. V Kristu přichází On sám. Vstupuje přímo na vinici.

Proto už nemusíme předstírat plné sklady. Ten Kámen není hrozba, ale záchrana: Bůh vidí naše prázdné ruce, a místo toho, aby nás smetl, přichází k nám dolů, na tu naši neokopanou půdu.

Hospodář dnešního podobenství z příběhu odcestoval. Náš Bůh ne...

Dobře ví, že naše síly na tu celoroční dřinu nestačí. Vidí naše zaschlé hrozny i strach z vyúčtování. Nechce nás rozdrtit – přichází, aby se stal Skálou, o kterou se můžeme opřít, když máme ruce i sklady beznadějně prázdné.

Je na té vinici v Kristu s námi. Bere ten náš skromný plod země a naši nedokonalou práci a sám dává růst. A tam, kde my narážíme na své limity, On sám plní kalich. Až po okraj.

Plný kalich,
žité společenství,
živé evangelium.
Odpuštění tomu, kdo mě ranil.
Modlitba za nepřátele.
Přihlášení se k pravdě, i když se to nehodí.

Tak vypadá vinice, jejímž Hospodářem je Bůh sám.

Prosím Vás, není úžasné, na jaké vinici smíme žít?

Pokoj Boží, který převyšuje každý rozum, uchovej Vaše srdce a smysli v Kristu Ježíši.